

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie V./2021
Senát III

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 48/2019
populárny názov	Započítanie a exekúcia
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	27.04.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Slová „po začatí exekúcie“ v ustanovení § 61e Exekučného poriadku je potrebné vykladať <i>largo sensu</i> tak, že exekučný súd neprihliadne na jednostranné započítanie nejudikovanej pohľadávky, pričom je bez významu, či kompenzačný prejav nastal a bol doručený oprávnenému pred začatím exekúcie alebo po začatí exekúcie. Slová „po začatí exekúcie sa neprihliadne“ je teda potrebné interpretovať vo význame „v exekučnom konaní sa neprihliadne“.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ, disponujúc právoplatným a vykonateľným exekučným titulom, doručil exekučnému súdu návrh na vykonanie exekúcie, ktorý poverenie vydal. Povinný nato podal návrh na zastavenie exekúcie s odôvodnením, že vymáhaný nárok sťažovateľa zanikol započítaním s pohľadávkami povinného. Sťažovateľ vo vyjadrení k návrhu povinného na zastavenie exekúcie argumentoval najmä ustanovením § 61e Exekučného poriadku, z ktorého vyplýva, že v exekučnom konaní je námietka jednostranného započítania s pohľadávkou, ktorá nie je priznaná exekučným titulom, bezpredmetná. Sťažovateľ súčasne poukázal na skutočnosť, že pohľadávky, ktoré boli predmetom započítania povinného, neexistujú a sú fiktívne, a zároveň odkázal na závery súdov konajúcich o dôvodnosti ním vymáhaného nároku, ktoré túto skutočnosť potvrdili. Okresný súd však exekúciu zastavil.
z odôvodnenia	Dôvodová správa k § 61e Exekučného poriadku uvádza: „Doterajšia právna úprava nevyučovala uplatnenie započítania pohľadávok zo strany povinného kedykoľvek v priebehu exekúcie a to bez ohľadu na to, kedy sa pohľadávky stretli a kedy povinný urobil úkon voči oprávnenému smerujúci k započítaniu. Inštitút započítania tak bolo možné zneužívať na oddiaľovanie exekvovania majetku povinného. Oprávnený mal exekučný titul a povinnému postačovalo uplatniť započítanie hoc aj nejudikovanej pohľadávky. Nová úprava obmedzuje uplatnenie jednostranného započítania pohľadávok len na prípady, ak ide o pohľadávku povinného priznanú tiež exekučným titulom. Povinný by si mal uplatňovať prípadné následky započítania v základnom konaní alebo bez

	<p>zbytočného odkladu po tom, ako sa pohľadávky stretli a nie až v exekučnom konaní. Ustanovenia exekučného poriadku nevylučujú, aby povinný, ktorý z procesných dôvodov nemôže nejakú okolnosť uplatniť sa voči žalobcovi domáhal vydania bezdôvodného obohatenia, ak sa podľa hmotného práva oprávnený obohatil (tzv. žaloba z lepšieho práva, keďže započítanie podľa hmotného práva je možné). Ustanovenie sa orientuje len na procesné následky.“ Ústavný súd s poukazom na citovanú dôvodovú správu konštatuje, že úmyslom zákonodarcu v súvislosti s prijatím novej právnej úpravy exekučného práva účinnnej od 1. apríla 2017 bolo obmedziť uplatnenie jednostranného započítania pohľadávok len na prípady, ak ide o pohľadávku povinného priznanú exekučným titulom. Na druhej strane však ustanovenie § 61e Exekučného poriadku nemá vplyv na platnosť kompenzačného prejavu z hľadiska hmotného práva, kedy pohľadávka podľa práva zanikne, avšak na jej zánik sa v exekúcii neprihliadne. V prípade, ak oprávnený v exekúcii vymôže pohľadávku, ktorá zanikla jednostranným započítaním, má povinný právo na vydanie bezdôvodného obohatenia.</p> <p>Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu o zastavení exekúcie ústavný súd zistil, že okresný súd ústavne neudržateľným výkladom ustanovenia § 61e Exekučného poriadku prihliadol v exekúcii na kompenzačnú námietku povinného aj napriek tomu, že pohľadávky, ktoré povinný uplatnil na započítanie, neboli judikované, teda priznané exekučným titulom, a to s odôvodnením, že k ich započítaniu došlo pred začatím exekúcie. Výklad ustanovenia § 61e Exekučného poriadku okresným súdom, ktorý nezodpovedá už uvedenému účelu a zmyslu aplikovanej právnej normy, následne viedol exekučný súd k nesprávnej aplikácii ustanovenia § 61k ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku s následkom zastavenia exekúcie. Okresný súd okrem ústavným súdom kritizovaného výkladu § 61e Exekučného poriadku nerešpektoval dôsledne účel exekučného konania, keď v rámci rozhodovania o návrhu povinného na zastavenie exekúcie v zákonom rámci exekučného konania (nerešpektujúc špecifiká vykonávacieho konania) posudzoval dôvodnosť (existenciu) pohľadávok povinného, ktoré mali byť predmetom započítania oproti exekvovanej pohľadávke oprávneného, a na tento účel vykonal aj dokazovanie, keď prihliadol na listinné dôkazy predložené povinným. Uvedeným postupom okresný súd dospel k záveru o preukázaní samotnej existencie pohľadávok spôsobilých na započítanie a k záveru, že zo strany povinného došlo k započítaciemu prejavu. V súlade s citovaným ustanovením § 61e Exekučného poriadku okresný súd mal svoj súdny prieskum obmedziť najmä na skúmanie toho, či započítavané pohľadávky boli priznané exekučným titulom, na podklade ktorého by povinný mohol viesť exekúciu, a v prípade zistenia, že tomu tak nie je, mal návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietnuť.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>exekúcia-exekučný titul sťažnosť započítanie rozhodnutie-odôvodnenie vyšší súdny úradník</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 148/2021</p>
<p>populárny názov</p>	<p>Trovy - kontradiktórnosť</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Robert Šorl</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>

druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.05.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Princíp kontradiktórnosti sa v prípade opravného konania prejavuje nielen tým, že opravné prostriedky sa druhej strane doručia na vyjadrenie, ale i tým, že o opravných prostriedkoch viacerých strán proti tomu istému súdnemu rozhodnutiu sa rozhodne koncentrovane jedným rozhodnutím po vysporiadaní sa s kontradiktórnymi námietkami všetkých strán. Aj v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania preto všeobecný súd musí postupovať tak, aby bolo možné rozhodnúť o sťažnostiach oboch strán v jednom rozhodnutí.
skutkový stav a základné fakty	V civilnom spore, v ktorom bol sťažovateľ žalovaným, bolo o základe náhrady trov konania právoplatne rozhodnuté tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V nadväznosti na to okresný súd uznesením, ktoré vydala vyššia súdna úradníčka, rozhodol, že žalovaný sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania 1 971,47 eur. Na sťažnosť žalobcu proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka okresný súd rozhodol bez toho, aby sťažnosť žalobcu doručil sťažovateľovi, napadnutým uznesením tak, že uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmenil tak, že žalovaný (sťažovateľ) je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania 2 560,21 eur. Ešte predtým aj sťažovateľ okresnému súdu doručil sťažnosť proti uzneseniu, ktoré vydala vyššia súdna úradníčka, a ktorej však nebolo rozhodnuté.
z odôvodnenia	V náleze č. k. III. ÚS 220/2018 z 11. septembra 2018 ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď dospel k záveru, že kontradiktórnosť konania je právny princíp, ktorý sa vzťahuje aj na konanie o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania, pričom v tejto veci pred rozhodnutím sudcu okresného súdu o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady nebola sťažnosť strany doručená na vyjadrenia druhej strane. K obdobnému pochybeniu došlo aj v sťažovateľom namietanom konaní, no sťažovateľ práve túto skutočnosť nenamietol a namietol to, že o sťažnosti žalovaného bolo rozhodnuté ešte predtým, ako mu uplynula lehota na podanie sťažnosti. Z pohľadu ústavného práva ide len o ďalší prejav nedodržania princípu kontradiktórnosti, ktorý sa v prípade opravného konania prejavuje nielen tým, že opravné prostriedky sa druhej strane doručia na vyjadrenie, ale i tým, že o opravných prostriedkoch viacerých strán proti tomu istému súdnemu rozhodnutiu sa rozhodne koncentrovane jedným rozhodnutím po vysporiadaní sa s kontradiktórnymi námietkami všetkých strán. Aj v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania preto všeobecný súd musí postupovať tak, aby bolo možné rozhodnúť o sťažnostiach oboch strán v jednom rozhodnutí. Princíp kontradiktórnosti preto musí viesť ku koncentrácii rozhodovania o protichodných námietkach strán. Pritom vôbec nie je podstatné, či je sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka dogmatikou civilného procesu systematizovaná ako opravný prostriedok. V postupe, ktorý predchádzal vydania napadnutého rozhodnutia, však tento princíp dodržaný nebol. To viedlo k tomu, že rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka bolo napadnutým rozhodnutím zmenené bez toho, aby sa k nemu mal sťažovateľ možnosť vyjadriť sa či už svojou sťažnosťou alebo vyjadrením k sťažnosti žalobcu. Preto napadnutým rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže v postupe, ktorý predchádzal jeho vydaniu, nebol dodržaný princíp kontradiktórnosti. Na tomto závere nič nemení ani argumentácia okresného súdu, podľa ktorej o sťažnosti sťažovateľa možno rozhodnúť aj napriek tomu, že už bolo rozhodnuté

	<p>o sťažnosti žalobcu, keďže v tomto konaní by už nebolo možné zohľadniť prípadné námietky sťažovateľa proti sťažnosti žalobcu.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uznesením Okresného súdu Michalovce z 3. novembra 2020 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. 2. Uznesenie Okresného súdu Michalovce z 3. novembra 2020 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. 3. Okresný súd Michalovce je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania. 4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: III. ÚS 220/2018
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	trovy konania vyšší súdny úradník

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.